

EMLÉKEZTETŐ

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ

Tizenhatodik lakhatási-foglalkoztatási regionális szakmai műhelyéről

- Helyszín:** Tégy az emberért! Információs és Továbbképzési Központ (1088 Budapest, Szentkirályi u. 22-24.)
- Időpont:** 2010. február 24.
- Témák:** Helyi települési koordináció
- Moderátor:** Budainé Nagy Katalin (regionális koordinátor, Dél-Alföld)
Kóródi Miklós (a helyi települési koordináció útmutatójának készítője)
- Résztevők:** jelenléti ív szerint

A műhely összefoglalóját néhány napon belül a www.foglakprojekt.hu, illetve a www.diszpercserportal.hu honlapon is meg lehet találni.

A témához kapcsolódó megbeszélés (előadások, vita, javaslatok, észrevételek) tartalmi összefoglalása:

A műhelyt rendhagyó módon **országosan** szerveztük meg, budapesti helyszínen, azonban minden régióból érkeztek érdeklődők. Az **ESZA Nonprofit Kft.** (Laczkó Brigitta, Böhm Alíz), valamint a **Hajléktalanokért Közalapítvány** (HKA) és az **Összefogás Közalapítvány** (ÖKA) munkatársai is részt vettek a műhelyen.

A TÁMOP 5.3.2 szakmai vezetője, Maróthy Márta (HKA, továbbiakban: M.M.) elmondta, hogy a műhely témája indokolta, hogy a műhelyt közösen tartsuk meg, ne külön-külön régióként, mivel így a közös gondolkodás hatékonyabb lehet. A **műhely célja** mindazon kínálat összegyűjtése, ami a nyertes szervezetek képviselőinek fejében ötletként, lehetőségként felmerült a helyi települési koordináció témakörében.

A helyi települési koordináció kötelező elem a TÁMOP 5.3.3-as pályázatban. A nyertes szervezeteknek **legalább évente kétszer** kell helyi települési koordinációval kapcsolatos programot szervezniük, de lehet ennél gyakrabban is. Az együttműködés módja, szintje helyenként különböző lehet, függ az adott települési viszonyoktól.

A műhely elején bemutatkoztak a nyertes pályázók:

Régió	Szervezet neve	hány fővel pályázott	Egyéb információ elhangzott
Dél-Alföld (3 nyertes)	Városi Szociális Szolgáltató Központ, Békés	16	3 átmeneti szállójuk van: 19, 10, 20 fővel
	Kistérségi Gyermejjóléti és Családsegítő Központ, Békéscsaba	60	egy utcai szolgálat, egy átmeneti szálló és nappali melegedő, konzorciumi partner: Egyensúly Szabadidő Klub
	Családsegítő Szolgálat, Szentes	15	konzorciumi partner: Családok Átmeneti Otthona
Dél-Dunántúl (2)	Támasz Alapítvány, Pécs	29	Ifjúságért Egyesület, Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont
	Szociális Szolgáltató Központ, Komló	18	konzorciumi partner: Családsegítő Központ
Közép-Dunántúl (2)	Kríziskezelő Központ, Székesfehérvár	35	
	Utcai Szociális Segítők Egyesülete, Tatabánya	30	
Nyugat-Dunántúl (1)	Savaria-Rehab Team Nonprofit Kft.	150	Konzorciumi partnerek: Magyar Vöröskereszt, Zalaegerszeg Családok Átmeneti Otthona, Mosonmagyaróvár, további partnerek: mosonmagyaróvári hajléktalanszálló és szombathelyi Családsegítő Központ
Észak-Magyarország (0)	Nincs pályázó	0	A regionális koordinátor szerint az intézményi struktúra, a lehetőségek és a fenntartói rendszer miatt

			nem pályázott senki. Uniós forrásokat ebben a régióban hajléktalan-ellátásra még nem sikerült hívni, most a Máltai Szeretetszolgálatnak van egy TIOP pályázata.
Észak-Alföld (3)	ReFoMix Kft.	15	Konzorciumi partner: Periféria Egyesület
	Oltalom Szeretetszolgálat, Nyíregyháza	25	
	Humán Szolgáltató Központ, Szolnok	25	
Közép-Magyarország (6)	Magyar Vöröskereszt – Pest megyei szervezet	21	
	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	60	
	Budapest XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Családsegítő és Gyermekjóléti Központ	40	
	Kiút Szociális és mentálhigiénés Egyesület	30	Konzorciumi partner: Nonprofit Alapítvány
	BMSZKI	150	Visszaléptek a pályázattól, nem írták alá a támogatási szerződést
	Budapest Esély Nonprofit Kft.	45	

Kóródi Miklós (továbbiakban: K.M.) feladata a **helyi települési, együttműködési útmutató** elkészítése volt a kiemelt programban (TÁMOP 5.3.2). Elmondta, hogy olyan – nem a hajléktalan-ellátás területén működő – programokban dolgozott eddig, amelyekben helyi szereplők közötti együttműködéseket próbálnak létrehozni elsősorban hátrányos helyzetű területeken. Az eddigi együttműködési formák javítása, új együttműködések kialakítása a céljuk.

A helyi települési koordináció (a dokumentum letölthető: www.foglakprojekt.hu) útmutató a formális és nem formális helyi együttműködésekről szól, elsősorban **gyakorlati információkat** tartalmaz. Arról, hogy mik lehetnek azok a lépések, amiktől hasznossá, gyümölcsözővé válhat a helyi együttműködés. Ezek sokszor triviális dolgok, pl. hogy az együttműködés szükséges. Ha azonban valójában komolyan gondolják ezeket, akkor nagyon hasznossá tudnak válni, és tudják segíteni a munkát.

Általában elmondható, hogy a **hajléktalan-ellátás nem népszerű műfaj**. Van egy szervezet célokkal, stratégiával, misszióval, de gyakran helyben mégsem találja a helyét. Próbál együttműködések generálni, de ezek általában kimerülnek a látszat-együttműködésben. Ennek nem csak a fogadó fél a felelőse, hanem sokszor a szervezetek is. Nem tudják **pontosan megfogalmazni**, hogy mire használnák ezt az együttműködést, mit szeretnének elérni. Mert ők sem gondolják végig. Így nem tudnak hitelesen kommunikálni.

Például, ha egy találkozó témája a hajléktalanok integrálásának kérdése, akkor ő nem menne el, mert ez egy nagyon általános dolog, ennél szerinte jóval konkrétabb téma-meghatározásra van szükség. A téma pedig meghatározza a meghívandó szervezetek körét is. Valódi értelem a cél, nem a látszat. Különben legközelebb a résztvevők nem fognak eljönni, mert nem profitálnak belőle.

Érdemes szerinte a helyi települési koordinációt egy **külön projektként felfogni**, és úgy tovább tervezni: megfogalmazni a célt, a célcsoportot, az ennek érdekében elvégzendő tevékenységeket.

A TÁMOP 5.3.3-ban szükséges valami **innovációt, újszerűséget** belevinni a programba. A pályázatban a helyi települési koordináció erős elem. M.M. elmondta, hogy az a tapasztalat, hogy a hajléktalan-ellátó szervezetek magukra vannak hagyva a településeken. A hajléktalan ember, amint kilép az intézmény kapuján, falakba ütközik és mindent a hajléktalan-ellátó intézménynek kellene megoldania az ellátásán túl a munkaerő-piacon, egészségügyi ellátásáig, segélyek rendezéséig. Ezért lenne cél az **ellátáson kívüli szereplők bevonása**. Hiszen a peremfeltételek megteremtéséhez a hajléktalan-ellátás kevés, kellene külső szereplők a hajléktalan emberek segítésére.

Elhangzott néhány példa, ami az újszerű megközelítést, partnerséget erősítheti.

Budainé Nagy Katalin (továbbiakban: B.N.K.) a **kecskeméti szakmai műhelyt** említette, ami egy jó példa az együttműködésre, s amivel az útmutató is részletesen foglalkozik. Az együttműködés konkrét eset kapcsán jött létre, civil szervezeti kezdeményezésre, első alkalommal erős vita alakult ki, aminek eredménye az lett, hogy szükség lett egy újabb alkalomra. Így vált rendszeressé. Szerinte fontos, hogy a

résztevők tudatosak legyenek. Kecskeméten eleinte fogalomértelmezéseket csináltak: ki számít hajléktalannak, ki az utcán életvitelszerűen tartózkodó személy, mi számít lakásnak/lakhatásnak? A hajléktalanigazolvány szükségességéről is beszéltek, valamint arról, hogy mi a megítélése? Beszéltek továbbá az idős hajléktalan emberek elhelyezéséről, állásfoglalásokat hoztak létre egy-egy közös téma kapcsán. (Pl. a szegedi főtérről való kitiltásról, koldulásos jogszabályokról, a hajléktalanügyi stratégiáról). Mindig más helyre mentek, így jobban megismerték egymást, meglátogatták pl. a Krishna tudatú híveket, valamint az önkormányzati irodákat is.

Goldmann Tamás (regionális koordinátor, Dél-Dunántúl, továbbiakban: G.T.) elmondta, hogy **Pécs** 2008-ban indult a **hajléktalanügyi koordináció**, kifejezetten a krízis időszakhoz kötötte. Tagjai az önkormányzat, valamint a pécsi négy nagy ellátó-szervezet munkatársai voltak. Pozitívum azóta, hogy kibővült a tagság, az önkormányzat azonban még mindig nagyon erősen képviselteti magát, a főjegyző asszony vezeti ezeket a találkozót, de kiegészültek a katasztrófavédelem, a rendőrség, az ÁNTSZ, a polgárőrség képviselőivel. A cél eleinte egyáltalán nem volt pozitív: a hajléktalanok eltüntetését szerették volna elérni. Előnye azonban a rendszeres találkozóknak, hogy a program összeállításában a civil szervezeteknek is szerepe van, folyamatosan tudnak olyan információkat átadni, ami a gondolataikat, céljaikat tartalmazza.

Békésen „Találkozások” címmel vannak havi találkozók. Itt aktuális problémákat is megbeszélnek, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat dolgozói (orvosok, védőnők, szociális munkások, stb.), vesznek ezeken részt. Legutóbb pl. a rendőrséggel beszéltek a távortartásról, ennek megoldási lehetőségeiről. Volt egy konkrét esetük: a rendőrség vitt egy állapotos klienst hozzájuk, kész helyzet elé állítva őket, holott a felvétel módja nem így történik. A kapcsolódási pontokat megkeresik ilyenkor, és együtt próbálnak megoldást találni.

K.M. szerint nagyon fontos a **fogalmak tisztázása**, a közös nyelv megteremtése. Ami szintén fontos: a **rendszeresség**. Így mindenki előre tudja, hogy mire számíthat a partnertől. Szerinte más típusú együttműködések is lényegesek: a **munka világa**, kapcsolat a munkaerő-piacca, pl. for-profit cégekkel, **más szereplőkkel**.

Erre vonatkozóan G.T. megosztotta tapasztalatát: kísérletképpen cégeket kerestek meg, akik foglalkoztatnak hajléktalanokat. Találkozót szerveztek, de nem volt sikere, csak egy vállalkozó ment el. A Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpontnak van kifejezetten megváltozott munkaképességűekkel, tartós munkanélküliekkel programja, őket lehetne bevonni partnerszervezetként, illetve ugródeszkaszerűen rajtuk keresztül más szervezeteket elérni.

A **mosonmagyaróvári** családok átmeneti otthonának fél éve van civil szerveződése, az együttműködés keretén belül az önkormányzat adott a szervezeteknek használt számítógépet, amin közös program fut. Így könnyebb lett a munka, egymásnak tudnak segíteni, kapcsolatot ápolni.

A **székesfehérvári** önkormányzati hajléktalan-ellátó intézménynek 2008-ban volt egy EU-s pályázata, aminek célja a **hálózatépítés** volt. Tapasztalatuk szerint a személyes kapcsolat alacsonyabb szinten is jól működik, nagyon hatékony tud lenni. Az együttműködés beépült a napi rutinba.

K.M. szerint, hogy ki legyen a megcélzott személy a szervezeteknél, mindig meggondolandó. Erre nem lehet egyértelmű gyógymódot mondani, helyfüggő. A műhely célja nem a napi rutinmunkát segítő kezdeményezésekről való beszélgetés, hanem más tartalmú együttműködések. Egy for-profit cég esetén fontos, hogy mi az ajánlat. Mit tudnak mondani a cégnek, hogy miért éri meg neki, hogy együttműködjön. **Tolna** megyében volt egy **kudarcos példa**. A cél tartósan munkanélküli romák elhelyezése volt a munkaerő-piacon. A környék munkaadót hívták meg. Elmondták nekik, hogy felmérve a valós munkaerő-igényüket tudnak olyan embereket találni, akik nekik jó munkaerők lehetnek, tudnak Munkaügyi Központot ajánlani, ahol bértámogatást kaphatnak. Mégis csúfos kudarc volt Tolnában és **Borsodban** is. Valószínűleg azért, mert olyan munkaerő-piaci helyzet volt, ahol ezeknek a munkáltatóknak nem volt szükségük emberre, mert óriási **túljelentkezés** volt az állásokra. Itt a **hibát a projekt tervezésekor** követték el: a munkaerő-piaci valós igényekről megfeledkeztek. Amikor tesznek egy ajánlatot, nagyon sok szempontból körbe kell járni, hogy hiteles legyen, amit mondanak.

Nagyobb vállalatok megkeresésénél az ún. nagyobb társadalmi felelősségvállalásra (CSR – corporate social responsibility) érdemes alapozni, mert ezek a cégek nem engedhetik meg maguknak, hogy valamilyen jól kommunikálható társadalmi felelősségvállalást ne végezzenek.

M.M. mondott **néhány példát**: két éve kérték meg a HKA-t arra, hogy mondjanak egy-két fontos területet, amit a kormány el tudna végezni és jót tenne a hajléktalanoknak. A **Kőbánya-Kispest** állomás hajléktalan embereinek segítségét javasolták. Azonban semmi nem történt. Pedig szerinte a piacnak is érdeke lenne. Jó példa viszont, hogy a **Nyugati-pályaudvarnál** a Westend, a Kaiser's is hajlandó anyagi áldozatokat is hozni annak érdekében, hogy az aluljáró képe javuljon. Ez ugyan egy burkolt megtisztító megrendelés. De a piaci érdek itt is fellelhető. A konkrét lépéseket pedig hosszabb, magas szintű tárgyalások előzték meg.

A **pilisi parkerdő** megtisztítása a hajléktalanoktól szintén az érdekek találkozása volt. Megkeresték a Szociális és Munkaügyi Minisztériumot, hogy a hajléktalan-ellátás oldja meg a kérdést és szolgáljon a hajléktalanok javára. Ebből kialakult egy együttműködés. Az utcai szolgálatok elmondták, hogy a bizalmi kapcsolataikat nem akarják lerombolni. Volt közös területbejárás a gazdasággal, az embereknek konkrét lakhatási segítséget lehetett felajánlani. A gazdaság részéről nagy pozitívum, hogy ahelyett, hogy erőszakkal fellépett volna, elkezdett kapcsolatokat kiépíteni. M.M. szerint sikeres együttműködés született, bár hozzátette, hogy ezt a kollégái időnként vitatják. A kényszer mindenesetre nagy erő volt és anyagi forrás is volt hozzá. Biztos volt, hogy a gazdaság ezt vagy a szervezetekkel vagy nélkülük, de meglépi.

M.M. megemlítette az **idei kemény telet** is: először fordult elő, hogy rendkívüli intézkedéseket kellett hozni (pl. várótermek megnyitása), amire a Szociális és Munkaügyi Minisztérium forrásokat biztosított. De lehet mindezt települési szinten is átgondolni. Ha lenne egy települési intézkedési terv nemcsak katasztrófa esetére, hanem a hajléktalanok segítésére, nagy segítség lenne.

Pécsett van terv a krízis-időszakra: 3 fős bizottságot hoztak létre, amit a diszpécser szolgálat koordinál. Ez a bizottság dönt a készenléti helyzetről.

K.M. szerint léteznek olyan együttműködések, amikor nem lehet „kilóra mérni” azt, hogy mit adunk. A **helyi társadalom**, az **átlagember érzékenyítése**, szemléletének változtatása is cél. Pécsett van egy szegregált környezetben, nagyon rossz helyzetben élő családok által lakott városrész, ahol azt találták ki, hogy megpróbálják a város többi lakosához közelíteni az ott lakókat, ezért Pécs **elitgimnáziumainak** az osztályfőnöki, **társadalomismereti óráira** mennek szociális munkások órát tartani, valamint lehetőséget biztosítanak a gimnazistáknak arra, hogy egy-egy foglalkozásra elmenjenek. Ezek a találkozások nagyon jól alakultak. Ez is egy példa arra, hogy érdemes nem csak a hagyományos formákban gondolkodni.

M.M. a műhely végén arra kérte a nyertes pályázókat, hogy kezdjenek el a helyi települési koordináción (célon, szereplőkön, indítótémán) gondolkozni.

Elhangzottak továbbá **aktuális információk** is: az adatok begyűjtése arról, hogy kik kaptak eddig lakhatási támogatást, még folyamatban van, amint lesz hír, jelezni fogjuk a szervezeteknek.

Az **egységes dokumentáció** anyaga hamarosan fel lesz töltve a honlapra. Kötelező és ajánlott dokumentumok is lesznek, valamint az ESZA Nonprofit Kft. kötelező dokumentációját is feltesszük.

Készítette: Rónyai Zsófia